

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Oddělení ruského jazyka a literatury**

Bakalářská práce

Průvodce po sedmi divech Ruska

Guide to Seven Wonders of Russia

**Vypracovala: Jana Schneiderová
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.
Studijní obor: Cizí jazyk pro evropský a mezinárodní obchod – ruský jazyk
České Budějovice 2014**

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Průvodce po sedmi divech Ruska vypracovala samostatně s použitím odborné literatury a pramenů, jejichž seznam uvádím v závěru práce.

Prohlašuji, že v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Jana Schneiderová

.....

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce doc. PaedDr. Zdeňce Matyušové, Ph.D. - především za odborné vedení, cenné rady, věcné připomínky, vstřícnost při konzultacích a hlavně za čas, který mi věnovala.

Průvodce po sedmi divech Ruska

Oddělení ruského jazyka a literatury

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice

Bakalářská práce obsahuje popis jednotlivých sedmi divů Ruska, jejich vznik, historii a význam nejen pro celé Rusko, nýbrž i pro ostatní státy světa.

Jednotlivé kapitoly důkladně a podrobně popisují rozmanitosti sedmi divů Ruské federace.

Pojednáváme o samotných divech Ruska, jejich historii, dále o oblasti nebo městě, kde se památky nacházejí, a zmiňujeme se o účelu a významu daných kulturních pamětihodností.

Součástí práce jsou i dokumentární přílohy a fotografie.

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Guide to Seven Wonders of Russia

Department of Russian language and literature
Pedagogical Faculty, University of South Bohemia, České Budějovice

Bachelor thesis contains a description of The Seven Wonders of Russia, their origin, history and significance for the whole of Russia, but also for the rest of the world.

Individual chapters thoroughly describe the details of each of the seven wonders of the Russian Federation.

We interpret the sights themselves, their history, as well the area or town, where the monument is and mention the purpose and importance of cultural significance.

The thesis includes documentary attachments and photos

Supervisor of the bachelor thesis: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Obsah

1. CHRÁM VASILA BLAŽENÉHO V MOSKVĚ	9
1.1 Základní informace.....	9
1.2 Historie.....	9
1.3 Architektura	11
1.4 Vasil Blažený.....	12
1.5 Muzeum Vasila Blaženého v Moskvě na Rudém náměstí.....	12
1.6 Chrám vzkříšení Ježíše Krista v Petrohradě.....	13
2. PALÁC PETRODVORCE.....	14
2.1 Petrodvorec (Петродворец).....	14
2.2 Velký palác (Большой дворец)	14
2.3 Vodní hry v Petěrgofu	16
2.4 Významné stavby parku	17
2.5 Zahrady Petěrgofu.....	18
3. JEZERO BAJKAL	19
3.1 Co je to Bajkal?.....	19
3.2 Věda a výzkum	21
3.3 Život okolo Bajkalu	21
4. MATKA VLAST A МАМАJEVOVA МОНЫЛА	23
4.1 Volgograd (Волгоград)	23
4.2 Stalingrad (Сталинград).....	24
4.3 Cesta na Mамajeovu mohyлу.....	25
4.4 Matka Vlast na pahorku	26
5. HORA ELBRUS (Эльбрус).....	28
5.1 Kavkaz (Кавказ).....	28
5.2 Masiv Elbrusu	28
6. ÚDOLÍ GEJZÍRŮ NA KAMČATCE.....	30
6.1 Poloostrov Kamčatka	30
6.2 Údolí gejzírů	31
7. VĚŽE V REPUBLICE KOMI.....	33
7.1 Komijská republika	33
7.2 Sedm silných mužů.....	33
8. ZÁVĚR	35

9. PE3IOME	36
10. BIBLOGRAFIE	37
Seznam obrázků.....	39

Úvod

Rusko je největší stát světa s bouřlivou historií, s prosperující současností a disponuje nedozírným přírodním bohatstvím a rozmanitou kulturou - je zemí, která se může chlubit nejzajímavějšími památkami a místy na celé planetě.

Roku 2008 uspořádali Rusové na popud evropské soutěže *Sedm nových divů světa* konkurz, prostřednictvím kterého si měli sami odhlasovat, které památky se dostanou do nejlepší sedmičky. Hlasování proběhlo ve dvou kolech, z nichž do prvního kola bylo vybráno 49 kandidátů. Po hlasování na internetových stránkách mohli lidé do druhého kola poslat pouhých 14 pamětihodností, ze kterých se vybraly už jen ty nejlepší, které byly vyhlášeny na Rudém náměstí v Moskvě při příležitosti oslav Dne Ruska, který se připisuje k 17. červnu. Bezpochyby k nim patří tyto zajímavosti - Údolí gejzírů na Kamčatce, Bajkalské jezero, Palác Petrodvorce, Chrám Vasila Blaženého v Moskvě na Rudém náměstí, hora Elbrus, Matka Vlast a Věže v republice Komi.

Cílem této práce je popsat jednotlivé divy Ruska, které sami Rusové považují za priority své země.

Inspirací k sepsání bakalářské práce nebylo jen osobní setkání se symbolem celého Ruska – Chrámem Vasila Blaženého nebo s pohádkovým Petrodvorcem, ale především mě s tématem seznámila na přednáškách z ruské kultury moje vyučující a zároveň vedoucí mé práce doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

1. CHRÁM VASILA BLAŽENÉHO V MOSKVĚ

1.1 Základní informace

Chrám Vasila Blaženého (Храм Василия Блаженного), pestrobarevná dominanta často zdobící obálky knih, které pojednávají o Rusku, stavba, jejíž krásou jsou denně oslněny tisíce lidí, dosahuje v Rusku tak velké proslulosti jako Sixtinská kaple na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu nebo slavná Gaudího katedrála Sagrada Familia v Barceloně.

Symbolem Ruska není Kreml, jak si lidé myslí, ale právě Chrám Vasila Blaženého stojící na Rudém náměstí.

Tento skvost ruské architektury by si neměl a nemůže nechat ujít žádný návštěvník Moskvy.

Pokrovský chrám, jak se dříve nazýval, se nachází na jihovýchodní straně centrálního moskevského náměstí před Kremlem.

1.2 Historie

V polovině 16. století, na svátek Ochrany Boží Matky, který je zapsán jako první říjen, Rusko v čele s Ivanem Hrozným vedlo válku s astrachaňským a kazaňským chanátem, což bylo území tehdejšího Volžského Bulharska, jehož hlavním městem byla Kazaň. Tento stát vznikl v roce 1238 a rozpadl se právě díky Ivanu IV. Hroznému a jeho vojsku.

Tato významná událost dovedla cara na rozcestí mezi stavovskou monarchií a samoděržavím. Právě pro absolutní moc panovníka, které byli všichni podřízeni, se Ivan IV. rozhodl a získal svoje přízvisko Hrozný.

Aby svou absolutní vládu vyzdvihl a zdůraznil, nechal postavit největší stavbu, za jeho vlády známou jako Pokrovský chrám (Покровский собор).

Tato významná architektonická památka byla postavena v letech 1555-1561 na počest vítězství nad oběma tatarskými chanáty, ale také proto, aby Ivan IV. zdůraznil svou velikost.

Nejpozoruhodnější dílo vůbec skrývá i své tajnosti a legendy o svém postavení. Neznáme architekta, který postavil chrám, ale máme doložené legendy, které vypravují, že architekti byli dva. Jeden se jmenoval Postnik a druhý Barma.

Druhou verzí je, že ve skutečnosti tato jména znamenala jedno, Postník Barma Jakovlev. Jednalo se o známého pskovského mistra Postníka, který měl přezdívkou Barma.

Další legenda vypráví o neznámém architektovi, který pocházel ze západní Evropy, původem byl Ital a spolupracoval i na stavbě části Kremlu. Tento mistr měl skloubit styl evropské renesance a ruského stavitelství.

Ani jedna z těchto verzí však nebyla doposud potvrzena, a tak bude záhadou navždy. Také se mluví o oslepení architekta, aby nemohl tento skvost napodobit a postavit jeho kopii. Jediná nám známá informace je ta, že jestliže architektem byl pskovský Postník Jakovlev, tak ten nemohl být oslepen, protože byl účastníkem stavby kazaňského Kremlu.

Historie chrámu se zmiňuje i o Napoleonovi, kterému toto dílo sloužilo jako stáj pro koně a který ho chtěl přemístit do Paříže. To nebylo bohužel možné, a tak jeho úmyslem bylo chrám zničit. V den požáru přišel prudký liják, který uhasil všechny zapálené louče, a tak déšť budovu zachránil.

Další hrozbou pro chrám se stal Lazar Kaganovič, ruský politik a blízký spolupracovník Josifa Stalina, který chtěl chrám zbourat, a získat tak větší prostor pro přehlídky a demonstrace na Rudém náměstí.

Pouze neústupnost a odvaha architekta Baranovského chrám zachránily.

„Slavná fráze Stalina „Lazare, dej to zpátky!“, byla rozhodným zákazem, když spolu s Kaganovičem stáli vedle makety Rudého náměstí.“¹

¹<http://www.vyukapreklady.cz/content/chram-vasila-blazeneho-v-moskve-na-rudem-namesti>

1.3 Architektura

Před samotným založením Pokrovského chrámu zde do 18. století stál pravoslavný dřevěný Trojický kostel.

Symbolická architektura, její tvar a počet kopulí mají historický význam spjatý právě s obléhání Kazaně. Za každé vítězství nad Tatary se stavěla dřevěná kaplička a po skončení války zde stálo osm vystavěných vnějších kaplí s jedním základem. Původní cibulovité kopule byly pozlacené, ale dnes je každá jinak pestrobarevně zdobena. Číslo osm symbolizuje jednotlivé dny v bitvě.

Uprostřed se tyčí devátá pozlacená hlavní kaple, symbolizující poslední den, kdy se Ivan IV. Hrozný zmocnil hlavního tatarského města, a je věnována matce Bohorodičce, podle níž nese jméno.

Budova vysoká 65 metrů je tvořena osmi kaplemi postavenými okolo deváté na půdorysu dvou překrývajících se čtverců, jež tvoří osmicípou hvězdici. Tyto geometrické a číselné skutečnosti nesou spoustu významů, jako například: *„Číslo 8 symbolizuje den vzkříšení Krista, Osmicípá hvězda je symbolem Boží Matky. Čtverec znamená tvrdost a stálost víry. Jeho 4 strany znamenají 4 strany světa, také 4 konce kříže a 4 apoštoly. Centrální chrám spojuje ostatní chrámy a symbolizuje záštitu celého Ruska.“*²

*„Jiné vysvětlení pro 8 vnějších kaplí vychází ze součtu tvořeného číslicí 3 (trojjedinost Boží) a 5 (triumfální číslo Krista jako vládce světa).“*³

Pohádkově přepychový chrám se při pohledu zvenčí zdá gigantickým, avšak jeho vnitřní prostory jsou poměrně útulné.

² <http://www.vyukapreklady.cz/content/chram-vasila-blazeného-moskve-na-rudem-namesti>

³ Jonáš, S.: 100 divů Ruska. Dobřejoyice, Rebo Production 2008, str. 33.

1.4 Vasil Blažený

Roku 1588 byla přistavěna kaple věnovaná Vasilu Jurodivému. „*Jurodiví neboli blažení, byli označováni v Rusku ti lidé, kteří se chovali jinak než ostatní, dnes bychom řekli bláznivě, podivně. Lidé věřili, že tyto osoby jsou vyvoleni a jejich chování má hlubší smysl a význam související s Kristem. I tento Vasilij byl lidmi uctíván.*“⁴

Tento muž, po němž je pojmenován celý chrám, byl pohřben vedle Trojického chrámu a jeho hrob byl objeven při stavbě Pokrovského chrámu.

Legenda vypráví o mladíku, který odešel z domova a toulal se po hlavním městě, měl dar uzdravení, ale především sbíral peníze od lidí na stavbu nového Pokrovského chrámu. Než zemřel, celé své jmění a nastřádané peníze odevzdal Ivanu Hroznému.

Až po dlouhých třiceti letech byla díky Fjodoru Ivanovičovi postavena nová část, která je věnována památce Vasila Blaženého, a od této chvíle nese jeho jméno celá stavba.

1.5 Muzeum Vasila Blaženého v Moskvě na Rudém náměstí

V roce 1923 po mnohočetné rekonstrukci se chrám stává přístupný veřejnosti a později se stává pobočkou Státního historického muzea.

V průběhu Velké vlastenecké války hrozilo, že bude chrám zbourán, ale naštěstí válku ustál. Pouze se zavřelo muzeum, zrušily se bohoslužby a byly sejmuty zvony.

V den, kdy Moskva slavila své 800. výročí, které se vztahuje k roku 1947, bylo muzeum znovu zpřístupněno veřejnosti.

Jednotlivé kaple chrámu jsou zdobeny různorodě a při vstupu do kterékoli z nich návštěvník jako první spatří malby na stěnách a klenbách, a především také velmi pozoruhodný květinový ornament v jasných červeno-tyrkysových barvách. Velmi cennými jsou fresky z 16. století.

Nejvíce proslulou ikonou z 16. století je tzv. *Vstup do Jeruzaléma*, který se řadí mezi nejlepší ukázky moskevské malířství.

⁴ <http://www.rusko-info.cz/clanek/chram-vasilije-blazeneho-v-moskve>

1.6 Chrám vzkříšení Ježíše Krista v Petrohradě

V centru města Petrohrad se tyčí kopie Chrámu Vasila Blaženého, a to Chrám vzkříšení Ježíše Krista (Собор Воскресения Христова на Крови). Alexandr III. nechal tuto poměrně mladou památku postavit jako vzpomínku na svého otce Alexandra II., který zemřel roku 1881 při bombovém útoku poblíž Gribojedovova kanálu.

Car vybudoval památník na ploše 700m² a stavitelé použili 20 různých druhů kamene.

Pohádková stavba se zářivě modro-zlatými kopulemi, bohatými ornamenty a překrásně zdobenými okny potvrzuje, jak se značně liší od všech převážně klasicistních staveb ve městě.

2. PALÁC PETRODVORCE

2.1 Petrodvorec (Петродворец)

Když car Petr I. Veliký v roce 1717 navštívil francouzské Versailles, nechal se inspirovat Ludvíkem XIV. a obdobnou honosnou venkovskou rezidenci si nechal vybudovat nedaleko od svého sídelního města Sankt Petěrburku (Санкт-Петербург).

Petěrgof (Петергоф) neboli ruské Versailles se rozkládá na jižním břehu Finského zálivu. Na rozloze okolo 1000 ha se nachází několik nádherných zahrad a parků. Cesty jsou lemovány zlatými sochami a sousošími, barokní celek doplňuje soustava 140 důmyslných fontán různých tvarů a velikostí.

Petr Veliký usilovně toužil po carském letním sídle, které by se svou velikostí a honosností rovnalo svému francouzskému vzoru nedaleko Paříže, či ho dokonce předčilo.

2.2 Velký palác (Большой дворец)

V roce 1714 začala výstavba předměstského letního paláce podle Petra I. Velikého na velmi rozlehlém prostoru bezprostředně u Finského zálivu v blízkosti Petrohradu. Carská rezidence je vyvýšena na pahorku a rozděluje rozsáhlý areál na Horní a Dolní park, ze kterého je velkolepý pohled do celého okolí zahrad a ze Severní terasy je možné dohlédnout až k Baltskému moři.

Roku 1717, když se car Petr I. vrátil ohromen francouzskou architekturou, rozhodl se Versailles překonat a nechal vybudovat altány, pavilony, zámečky s velkým množstvím soch a sousoší, přes 140 fontán, vodních děl a kaskád, které umístil do sadu. V jarních a zejména letních měsících můžeme obdivovat záplavu tisíce druhů pestrobarevných květin a rozmanitost vzácných dřevin. Aby však došel téměř k dokonalosti krásy, musel najmout slavného barokního francouzského architekta Jeana - Baptistu le Blonda. Stavba započala v letech 1714-1725 na dosud nikdy nevyužitých plochách.

V začátcích se Petr I. spokojil pouze s obyčejným domem a dbal jen na vybudování reprezentačního parku, upřednostňoval jeho výstavbu podle svých představ, a dokonce se vlastnoručně podílel na sázení dřevin a zeleně.

Po smrti cara převzal dozor nad stavbou německý architekt Johann Braunstein a později se k němu přidali i architekti Michetti a Zemcov. Hlavní barokní rezidence byla rozšířena o další podlaží a dvě křídla, k nimž byly přistavěny dva pavilony, z nichž jeden sloužil jako palácová kaple. Stavba byla završena pozlacenými cibulovými kopulemi, pouze střední část se vyjímalá trojúhelníkovým štítem.

Dnešní třípatrový palác dlouhý 275 metrů sladěný do žlutobílých odstínů dokončil italský architekt Francesco Bartolomeo Rastrelli v letech 1747 – 1752, oblíbený stavitel carevny Alžběty, která pokračovala po smrti Petra I. v budování letního sídla.

Současný palác je k dispozici všem návštěvníkům, kteří si mohou prohlédnout dvacet místností, kde mimo jiné uvidí jediný dochovaný Dubový kabinet z doby Petra Velikého, který sloužil jako jeho pracovna, výjimečné jsou zde stolní hodiny z počátku 18. století.

Obrazy Kateřiny Veliké a její snachy Marie Fjodorovny spolu s leskle hedvábnými tapetami najdeme v modrém hostinském pokoji. V Trůnním sále můžeme obdivovat Kateřininu krásu, která je zachycena s vytaženou šavlí v gardové uniformě. Při příchodu do dalšího pokoje, můžeme spatřit trůn z počátku 18. století a nad ním jsou zavěšeny obrazy, které byly namalovány anglickým malířem Josephem Wrightem. Dále vstupujeme do dalšího prostoru, přezdívaného Koroptví sál, který je výjimečný především jemnou látkou posetou květinovými věnci, klasy a především koroptvemi. Za bohatě zdobenými dveřmi nám bere dech portrétní sál, kde můžeme obdivovat bohatou sbírku portrétů 368 dívek, jejichž ženskost zachytil malíř Pietro Antonio Rotari. Poslední zmíněnou komnatou je jídelna v klasicistním stylu, zbarvená do jemně krémové barvy, vyzdvížena je zde jídelní souprava z počátku 18. století vyrobená ve Wedgwoodu.

„I když byl Petrodvorec za druhé světové války výrazně poničen a rozkraden německými nacisty, díky následujícím rekonstrukcím se dochoval až dodnes jako ucelené architektonické dílo a umělecké muzeum.“⁵

⁵ <http://www.rusko-info.cz/clanek/petergof>

2.3 Vodní hry v Petěrgofu

Neuvěřitelné množství fontán, vodních děl, kaskád a chrličů vody je již přes 250 let zásobováno vodou bez jediného použití čerpadel, o což se zasloužil inženýr Tuvolk, který díky svému oboru hydrauliky zkonstruoval 22 metrů dlouhé gravitační potrubí, které funguje na principu přirozeného spádu krajiny. Veškeré vodní hry spotřebují 34 tisíc litrů za sekundu a celková délka vodního potrubí dosahuje délky přes 23 km.

Velká kaskáda (Большой каскад) pod palácem je vrchol celého díla, tvoří ji 64 fontán a 256 pozlacených soch.

Vše korunuje proslulá Samsonova fontána (фонтан Самсон), kde Samson bojuje se lvem, který symbolizuje Švédsko. Z otevřené tlamy lva tryská proud vody až do výšky 22 metrů a takto socha zvěčnila vítězství nad Švédy, protože 27. 6. 1709 na den sv. Samsona Petr I. porazil nepřítele.

Fontány Adam a Eva jsou v areálu považovány za nejstarší vodní díla a jsou umístěny v horní hvězdicovité části aleje. Úžasné na pohled jsou poslední takzvané žertovné fontány, které občas znenadání kropí vodu na kolemjdoucí návštěvníky.

2.4 Významné stavby parku

Kromě soch a fontán je možno nalézt v Petrodvorci také několik zajímavých budov.

Zámeček Marly (Марли) byl vybudován především pro carské hosty a nese jméno podle Marly-le-Rois, které je spojeno s loveckým zámečkem francouzského krále. *„Současně se zámečkem Marly vzniká kaskáda Zlatá hora, jejíž vody vytékají na jednotlivé stupně z obrovského lvího chřtánu. Celá kaskáda je od roku 170 doplněna italskými mramorovými sochami. Před několika lety byla dokončena oprava další pozoruhodné vodní atrakce - Lví kaskády.“*⁶

Nejstarší stavbou v areálu s výhledem na Finský záliv je palác Monplaisir (Монплеизир), který uvnitř skrývá malířskou výzdobu ze sbírky Petra I., dále také alegorické nástropní malby, námořní pracovnu a mnoho dalších úchvatných exponátů.

Další nepřehlédnutelnou stavbou je dvoupatrová elegantní Ermitáž, která stojí v Dolním parku. Dříve sloužila carovi jako hodovní pavilon a byla vystavena v letech 1721-25. Zajímavostí je, že jídelna se nacházela v prvním patře a stůl se spouštěl dolů, aby ho služebnictvo prostřelo nebo uklidilo.

⁶ Jonáš, S.: 100 divů Ruska. Dobřežovice, Rebo Production 2008, str. 148.

2.5 Zahrady Petěrgofu

Skutečná přírodní krása barokních zahrad provází každého návštěvníka nezapomenutelným zážitkem jemné hudby vodních kapek z všudypřítomných fontán a vodních chrličů. Toto vše obklopují pestrobarevné záhony v barokně upraveném stylu a korunují pozlacené sochy nebo sochy z bílého mramoru.

Zahrady jsou považovány za vrcholné dílo krajinářského umění celého světa a o to se Petr Veliký snažil. Toužil vybudovat ohromné dílo, které by snoubilo architekturu s přírodou, proto obrovskou krajinu nesjednotil do jednotně zelené plochy, ale rozdělil území na Horní a Dolní park.

Severně od paláce se rozléhá Horní park ve francouzském barokním stylu. Tato část je výjimečná především alejemi, které lemují cestu k určitému cíli, například k Petropavlovskému chrámu, Malému pavilonu, ke kašnám nebo fontánám.

„Ústředním bodem Horního parku je Neptunova kašna, impozantní dílo o rozměrech 92 x 33 metrů. Rostliny sem byly přivezeny nejen z botanických zahrad Petrohradu a Moskvy, ale dokonce i z Hamburku a Marseille.“⁷

⁷ Jonáš, S.: 100 divů Ruska. Dobřeovice, Rebo Production 2008, str. 150.

3. JEZERO BAJKAL

3.1 Co je to Bajkal?

Nejprve popíšeme nedotčenou krajinu kolem jezera Bajkal (Байкал), která je výtvozem přírody a zároveň srdcem Sibiře v asijské části Ruska. „*Rozkládá se od Uralu na západě k pohoří u Tichého oceánu na východě a od pobřeží Severního ledového oceánu do střední Asie.*“⁸

Díky své rozloze, kterou lze srovnat s rozlohou Belgie, okolo 31 700 km², se může pyšnit titulem osmého největšího jezera světa s délkou přes 660 km a šířku od 27 do 80 km. Je považováno také za nejhlubší jezero na planetě Zemi, i když o hloubce dna se vedou spekulace. „*V roce 1983 byla naměřena asi 22 km východně od ostrova Olchon (53° 14' 59" s. š., 108° 05' 11" v. d.) hloubka 1642 m. Při průměrné nadmořské výšce hladiny 455,5 m zasahuje dno jezera až 1186,5 m pod hladinu moře, což z Bajkalu dělá nejhlubší kryptodepresi na Zemi. Dokonce i svou průměrnou hloubkou 744,4 m překonává maximální hodnoty řady jinak velmi hlubokých jezer. Objemem vody 23 615,39 km³ se Bajkal ve světě řadí na 2 místo za Kaspické moře, které však obsahuje slanou vodu. Z toho vyplývá další prvenství Bajkalu jakožto největšího rezervoáru sladké vody na Zemi – zadržuje okolo 19 % světových zásob sladké vody (všechna sladkovodní jezera na Zemi obsahují cca 123 000 km³ vody).*“⁹

Od pradávna okolo Bajkalu žilo mnoho kmenů a národů, které už zmizely, ale svůj folklór vyprávějící o Bajkalu si uchovaly v mnoha písních, pověstech i legendách. Všechna tato ústní vyprávění vymyslel sám tehdy ngramotný lid, aby předal dalšímu pokolení své zkušenosti o poznání nejen svého kraje, ale i okolních oblastí a především „*se v nich odráží obyčej, mravy, vztahy mezi lidmi a jejich boj proti nepokořeným silám přírody.*“¹⁰

Mongolové dali jezeru přívlastek *Daluj-nor*, v překladu *Velké jezero*, „*Evenkové Lamu, to je Moře, ze starých čínských letopisů je známý jako Pej-chaj, Severní moře, a pro veškerý lid na pobřeží to vždycky bylo Posvátné moře.*“¹¹

⁸ Maceška, D.: Vzpomínky na Bajkal. Kunovice, EPS, s.r.o. 2013, str. 15.

⁹ <http://www.poznavamesvet.cz/bajkal.html>

¹⁰ Janský, B.: Bajkal – perla Sibiře. Praha, Panorama 1989, str. 13.

¹¹ Tamtéž, str. 11.

V mnoha vyprávěních, která jsou blízká pohádkám a legendám, se praví, že pojem Bajkal je původu jakutského, tunguzského nebo burjatského. Avšak ani jeden z těchto národů nebyl tím, kdo první přišel s pojmem Bajkal. Byli to Evenkové, kteří nazvali jezero *Lamu*, a to znamená *Moře*, s tímto označením se můžeme setkat i dnes především v osadách, kde ústí Horní Ankara, a v této oblasti je také známé jako *Lamutkan*, v překladu *Mořská řeka*.

„Když se ve čtyřicátých letech 17. století objevili na březích Bajkalu ruští cestovatelé, setkali se tu nejprve s Evenky a s jejich pojmenováním Lamu. Rovněž objevitel a autor prvního náčrtu jezera Kurbat Ivanov užil tohoto názvu. Avšak za dva roky poté už použil burjatského označení Bajgal. Tyto první ruské zprávy a popisy jezera nebyly v pojmenování vůbec jednotné. Jsou známy například dokumenty z roku 1664, v nichž se název Lamu ještě objevuje. Evenská jména se v okolí Bajkalu dochovala z hlubin tisíciletí. Nevíme, kdy se objevila, a možná to nebudeme vědět nikdy.“¹²

V dřívějších dobách obývali břehy také Jakuti, ale když začalo být na území těсно a ubývalo zvířet, rozhodli se odejít do Tajgy. Později rádi vzpomínali na život, který žili při pobřeží Bajkalu. *„Když přišli na Sibiř Rusové, Jakuti už na Bajkalu nebyli, v té době už odkočovali na kraj světa, kde dodnes žijí.“¹³* Při setkání Rusům dávali Jakuti cenné rady, aby šli na jih a k východu a tam hledali *Byj-Gal*, kde je spousta ohromného bohatství všeho. *„Rusové pochopili Byj-Gal po svém, a když k němu šli, začali říkat, že k Bajkalu-Moři jdou. A tak prý od Jakutů Rusové nazvali sibiřské moře Bajkalem.“¹⁴*

Dále bych chtěla zmínit původ slova, který je uveden ve všech internetových zdrojích: jedná se o turkické slovo, které znamená *bohaté na ryby*, a *„také je možné, že se jedná o slovo mongolského původu - v jazycích sibiřských národů znamená: baj mnoho a gal vodu.“¹⁵*

¹² Janský, B.: Bajkal – perla Sibíře. Praha, Panorama 1989, str. 12.

¹³ Tamtéž, str. 12.

¹⁴ Tamtéž, str. 12.

¹⁵ <http://www.quido.cz/priroda/bajkal.html>

3.2 Věda a výzkum

Bajkal nazývaný místními obyvateli i ostatními lidmi z Ruska „mořem“, je podle vědců starý 25 - 35 milionů let. První historické měření dna přišlo s kozáckými výpravami už v 17. století, avšak bez úspěchu. Dále jím byl v roce 1675 pověřen Nikolaj Spafarij, který „do svého deníku zaznamenal: „...A hloubka jeho je veliká, protože i když mnohokrát měřili sáhu po stu i více, dna nenašli...“¹⁶

Hodnoty, které se používají dodnes, změřili dva polští badatelé B. I. Dybowski a V. A. Godlewski. Celkový průzkum jezera započal roku 1925 pod vedením AV SSSR (Ruská akademie věd). „Roku 1996 bylo jezero Bajkal zapsáno na Seznam světového dědictví UNESCO.“¹⁷

Prvním člověkem vůbec, který přeplaval Bajkal, byl československý dálkový plavec Ján Novák, který v srpnu roku 1990 zdolal 23 km dlouhý úsek.

3.3 Život okolo Bajkalu

Průměrná teplota vzduchu v zimě se pohybuje okolo -19 °C a dokáže klesnout až na -40 °C, v létě je to kolem 11 °C. Jezero se celé začátkem ledna pokryje ledem o tloušťce od 70 do 115 cm, s výjimkou 15 km pásma, kde vytéká řeka Angara (Ангара), a jezero pomalu rozmrzá v květnu.

Jezero, které tvarem připomíná půlměsíc, ohraničují vysoké až dvou kilometrové masivy hor a je obklopeno 27 ostrovy a ostrůvky, avšak 5 z nich je pravidelně zaplavováno. Největší z ostrovů je Olchon o rozloze 730 km².

Voda v jezeře je i v létě studenější než vzduch v okolí. Uvádí se, že existuje 336 řek i říček, a kdybychom připočítali i nestálé potůčky, číslo by se vyšplhalo až na 544 přítoků, které ústí do Bajkalu, ale pouze jediná řeka zvaná Angara vytéká. V oblasti se vyskytuje velice rozmanitá fauna a flora. Výše zmiňovaná výzkumná stanice Akademie věd SSSR v roce 1925 ohlásila na 760 druhů živočichů a rostlin obklopujících bajkalský svět a o 35 let později toto číslo přesahovalo 1800 druhů a v současnosti překročilo hranici 2600 druhů. Přesněji řečeno, dnes nám je „znám život asi 155 druhů a poddruhů

¹⁶ Janský, B.: Bajkal – perla Sibiře. Praha, Panorama 1989, str. 30.

¹⁷ <http://www.quido.cz/priroda/bajkal.html>

živočichů a 1085 rostlinných organismů.“¹⁸ Za nejznámějším savce je považován tuleň bajkalský, který je ohroženým druhem a nazývá se něřpa.

Mezi hlavní zdroje obživy lidí žijících okolo Bajkalu patří rybolov, který zde představuje nejrozšířenější hospodářskou činnost spolu se zpracováním ryb, těžbou dřeva a stavbou lodí. Částečně se zde začal rozvíjet i cestovní ruch a převážně na jaře je rozvinuta lodní doprava a od května se na jezeře objevují výzkumné lodě. Jako hlavní cesta do této oblasti slouží Transsibiřská magistrála - tato nejdelší železnice na světě vede podél jižní části jihovýchodního břehu jezera.

¹⁸ Janský, B.: Bajkal – perla Sibiře. Praha, Panorama 1989, str. 74.

4. MATKA VLAST A MAMAJEVOVA MOHYLA

4.1 Volgograd (Волгоград)

Historie města jménem Caricyn (Царицын) sahá až do roku 1589, kdy byla vybudována strážní pevnost na soutoku řek Carica a Volha. První název je odvozen od tatarského ostrova, na němž město stálo, a v překladu znamená žlutý písek.

„Počátkem 17 století Caricyn vyhořel a znovu byl postaven již na pravém břehu Volhy,“¹⁹ na kterém město stálo, a bylo velmi důležitou tepnou pro Rusko nejen vnitřního, ale také mezinárodního významu.

„Po zrušení nevolnictví v Rusku (1861) se začalo dolní Povolží rychle ekonomicky rozvíjet. Za poměrně krátkou dobu – čtyři desetiletí – se Caricyn změnil ve velké dopravní, průmyslové a obchodní středisko kraje.“²⁰

O vzrůst významu celé země se zasloužila stavba železnic, rozšíření lodní dopravy po Volze, čímž se město stalo významným obchodním centrem celé oblasti Povolží. Obchoduje se zde zejména s fosilními palivy, obilím, zemědělskými produkty, rybami, kovy a dřevem. Tyto produkty směřují především na Ukrajinu, severní Kavkaz a do přístavů na pobřeží Černého moře a odtud putují za hranice do celého světa.

Tento rozmach zaznamenávali ruští i zahraniční podnikatelé a právě díky pomoci francouzského kapitálu nechali v roce 1898 vybudovat první hutě. Zanedlouho vyrostla na břehu Volhy největší továrna v Evropě na výrobu děl, čímž rozmach zdaleka nekončil, dále se budovaly například naftové základny, rozvíjel se hlavně průmysl na zpracování zemědělských surovin a z města se stalo také velkoobchodní středisko pro trh s rybami. Ve městě se rychle rozvíjela ekonomika. Továrny a podniky zůstávaly bez jakékoli technické vybavenosti, město bylo především průmyslovou oblastí, kde se nedbalo příliš na krásu, bylo velmi špinavé, zaprášené a ohavné na pohled a tím si vysloužilo vizitku nejnehygieničtějšího města v Povolží. Velmi těžké životní i pracovní podmínky dohnaly lid k revolučnímu hnutí. *„Při občanské válce v letech 1917-1920 zasáhly město kruté boje, jelikož se zde křížily transportní trasy, po kterých se dovážely*

¹⁹ Morozovová N. T. – Monachová N. D.: Volgograd. Moskva 1979, str. 11.

²⁰ Tamtéž, str. 12.

potraviny do Moskvy a Petrohradu. Stalinova Rudá armáda porazila vojsko z Caricynu, a ²¹ město bylo dne 10. 4. 1925 přejmenováno na Stalingrad.

4.2 Stalingrad (Сталинград)

Díky občanské válce město začalo vzkvétat a neskutečným tempem se rozvíjelo ještě více než dříve. Veškeré závody byly obnoveny, zrekonstruovány, nově vybaveny a zvýšila se jejich kapacita. Vybudovala se zde první továrna na výrobu traktorů v zemi, spolu s ní byla zprovozněna tepelná elektrárna a loděnice.

21. 8. 1942 v oblasti začala jedna z největších bitev druhé světové války neboli Stalingradská bitva, která trvala do února 1943. Německá vojska obléhala území s cílem zmocnit se Stalingradu, obsadit Kavkaz a poté Moskvu. *„Bylo to období, kdy se sovětská země octla ve velmi těžké situaci. Hitlerovci obsadili Ukrajinu, Bělorusko, Pobaltí, téměř celý Krasnodarský kraj a téměř celý Severní Kavkaz. Sovětští lidé chápali, že u Stalingradu se rozhoduje o osudu celé země, o osudu jejich revolučních vymožeností. „Bít se do posledního dechu, ani krok zpět!“ To byl příkaz vlasti v onom těžkém roce.“*²² Ve válce bojovaly na obou stranách dva miliony lidí, přes dva tisíce tanků, dvacet šest tisíc děl a přes dva tisíce letounů.

Dne 23. 8. hitlerovské tanky prolomily obranu a na město bylo vypuštěno nad dva tisíce letounů, které shodily tisíce pum. Německá armáda se začala nebezpečně přibližovat a 13. 9. se bojovalo již ve městě a den poté Němci obsadili železniční nádraží a Volhu. Neúprosných 143 dní a nocí Volgograd bojoval. Bitva skončila 2. 2. 1943 vítězstvím sovětských vojsk. Na památku všem padlým byl postaven pomník na Mamajevově mohyle zvaný Matka Vlast volá! (Родина-мать зовёт)

²¹ Jonáš, S.: 100 divů Ruska. Dobřejovice, Rebo Production 2008, str. 194.

²² Morozovová N. T. – Monachová N. D.: Volgograd. Moskva 1979, str. 16.

4.3 Cesta na Mamajevovu mohylu

Cesta začíná třídou V. I. Lenina a celý příběh o válce, o bolestivých událostech, ztrátách ve velké bitvě je vyobrazen u úpatí Mamajevovy mohyly ve vstupní kompozici k pamětnímu komplexu zvaného Haut- reliéf. Toto sochařské dílo vytesané do kamenné stěny vyobrazuje současnou tradici uctít květinami památku padlého lidu. Dále projdeme alej Vlašských topolů a spatříme sochu *Bit se do posledního dechu*. Postava obnaženého vojáka zobrazuje detailně každý jeho sval a při pohledu do jeho tváře vidíme v jeho očích smrt, ale odhodlán neustoupí ani o krok zpět, protože za sebou má Matku Vlast (Родина-мать).

Postupujeme dále okolo kompozice ruiny zdí - tento monument zachycuje konec války a lid, který se rozhlíží kolem sebe a vidí obrovskou zkázu, kterou přinesla válka. Jsou zde vyobrazené trosky, mlhavé postavy vojáků, zbraně, tanky a také nápisy, které autor posbíral ze skutečných ruin, aby je mohl vtisknout do tohoto pomníku. Příkladem jsou nápisy: „*Vrhni se do domu ve dvou – ty a granát. Granát napřed, ty za ním.*“ Nebo „*Samopal na rameni, 10 granátů u ruky, odvaha v srdci – jednej!*“ Po celé kompozici je vyrytý nápis: „*Ti všichni byli jen obyčejní smrtelníci*“.

Dalším prostranstvím je náměstí Hrdinů, kde se nachází stěna, na níž jsou vyryta tato slova: „*Železný víchřil je do tváří, ale oni šli stále vpřed, a nepřítel se znovu a znovu zmocňoval pověřivý strach: Jdou to na zteč lidé, jsou vůbec smrtelní?!*“ Odpověď na tuto otázku je vytesána v šesti sochařských kompozicích umístěných vpravo.

Síň válečné slávy je další zastávkou, svým nízkým stropem připomíná vchod do krytu. Vcházíme do Panteonu, kde se ve velkém prostoru setkáváme se 7 200 jmény padlých ve válce. Uprostřed sálu se tyčí obrovská socha z mramoru, která drží věčný oheň jako symbol věčného života. Celou místnost lemuje nápis: „*Ano, byli jsme jen obyčejní smrtelníci a málokdo z nás zůstal živ, všichni jsme však beze zbytku splnili svou povinnost k posvátné Matce Vlasti.*“²³

Nedaleko od sochy je umístěna kniha, kde se každodenně objevují nové nápisy, které píšou návštěvníci z různých koutů země.

Než dojdeme k cíli, naše cesta vede okolo společných hrobů ochránců města. A cílovou stanicí pro nás je Mamajevova mohyla, ze které je pohled na dnešní znovuzrozené moderní město.

²³ Morozovová N. T. – Monachová N. D.: Volgograd. Moskva 1979, str. 106.

4.4 Matka Vlast na pahorku

Mamajevova mohyla (Мамеев Курган) nese jméno strážní hlídky chána Mamaje, která hlídala území z tohoto pahorku. Vojska se skládala pouze z nejdělejších vojáků, kteří střežili hlavní město chanátu Saraj - Berke před nepřáteli. Za druhé světové války měla pro vojáky klíčový význam, protože se vypíná v centru města a poskytovala vojákům dobrý rozhled na celé město, Volhu a Závolsk. V lednu 1943 se podařilo sovětským vojákům zmocnit se mohyly spolu s nádražím a spojili se s jednotkami, které útočily od Donu. „*Tuto událost připomíná tank T-34, který se první probil ke Stalingradu a zůstal tu zachován jako svérázná památka.*“²⁴

U příležitosti 20. výročí vítězství nad fašismem byla ve městě zavedena tradice - zasadit u Mamajevovy mohyly strom jako památku na všechny padlé. Tato tradice dala vzniknout pamětnímu parku, kde dnes na rozloze 106 hektarů roste přes 20 tisíc stromů.

Pro slávu a vzpomínku na krušné a těžké dny byl na kopci postaven majestátní památník jako triumf národní hrdosti. Slavnostní odhalení se konalo k 15. 2. 1967. Proslov k této příležitosti přednesl generální tajemník ÚV KSSS (ústřední výbor) L. I. Brežněv, který řekl: „*Kameny žijí déle než lidé. Avšak právě lidé a jen lidé dávají nesmrtelnost všemu, čeho se dotkne jejich hrdinství. Slavný skutek hrdinů učinil nesmrtelnými kameny Mamajevovy mohyly. Uplynou roky a desetiletí. Vystřídají nás nové lidské generace. Avšak sem, k úpatí majestátního monumentu vítězství, budou přicházet vnukové a pravnuci hrdinů. Sem budou přinášet květy a vodit děti. Zde, v myšlenkách na minulost a sněh o budoucnosti, budou lidé vzpomínat na ty, kdož zahynuli, bráníce věčný oheň života.*“²⁵

Matka Vlast volá je největší kamenná socha ženy a největší socha v Evropě, která i s napřaženým mečem měří 85 metrů a váží 8000 tun. Délka meče je 33 metrů o váze 14 tun, původně byl meč vyroben z nerezové oceli lemovaný titanem, ale pro velkou tíhu byl nahrazen jiným materiálem. Žena hledící do dále s rozčuchanými vlasy a s šálem, který jí strhl nápor větru a ovinul kolem nohou, ukazuje směrem na Volhu a povzbuzuje své syny a dcery, aby bojovali za svou vlast. Po skončení války dostalo město titul *Město hrdina*. Socha není ničím připevněna k podstavci. Je dílem sochaře J. V. Vučetika a N. V. Nikitina, který se podílel také na stavbě Ostankinské televizní věže

²⁴ Morozovová N. T. – Monachová N. D.: Volgograd. Moskva 1979, str. 99.

²⁵ Tamtéž, str. 100.

(Останкинская телебашня), která je nejvyšší v Evropě a nachází se v Moskvě. Co se týče velikosti, v současnosti socha zaujímá jedenácté místo ve světě.

5. HORA ELBRUS (Эльбрус)

5.1 Kavkaz (Кавказ)

Pohoří se nachází jižně od Východoevropské roviny na území Evropy a Asie. Obepíná Rusko, Gruzii, Arménii a Ázerbájdžán a je také ohraničen Černým mořem na západě a Kaspickým mořem na východě.

Termín Kavkaz se poprvé objevuje u řeckých spisovatelů Aischila a Herodota. Je rozdělen na Velký Kavkaz a Malý Kavkaz.

5.2 Masiv Elbrusu

Spory o tom, zda nejvyšší horou Evropy je Alpský Mont Blanc (4807 m.) nebo kavkazský Elbrus, se vedou mezi zeměpisci celého světa. Někteří považují za nejvyšší horu Evropy Elbrus, protože je hranicí mezi Evropou a Asií, a tak tedy patří evropskému kontinentu. I když tento spor není nijak rozřešen, jediné, čím si můžeme být jisti, je, že nejvyšší vrchol Kavkazu a Ruska je dvouhlavý ledový obr zvaný Elbrus.

Jeho západní vrchol je vysoký 5642 m a východní měří 5621 m. Vrcholy jsou od sebe vzdáleny necelé 2 km. Příroda v okolí je nádherná, můžeme vidět ledovce, zasněžené vrcholy hor, ale také rozkvetlé louky, horská jezera s průzračnou vodou, jehličnaté lesy i neproniknutelné pralesy.

V době ledové byl král Kavkazu činnou sopkou, základ hory tudíž tvoří žula a andezit. Poslední erupce hory je datována do roku 50 n. l.

Národy, které žily okolo hory, ji nazývaly různými jmény, například *Mingi - Tau* přeloženo jako *Tisícová hora*, nebo *Džin – Padišach* neboli *Vládce horských duchů*. Národ Pjersové používal jméno *Elbros*, což znamená *Vysoká hora*, a pro Kabardince to byla *Hora štěstí* a těchto pojmenování je k nalezení mnohem více.

Místní horalé se spíše tomuto místu vyhýbali, protože s horou bylo spojeno mnoho pověr a z obrovitého masivu měli strach.

První pokusy o zdolání hory započaly začátkem 19. století, avšak skončily většinou tragédií. Jedna z nich byla v roce 1817, kdy se horu rozhodl zdolat vojenský oddíl, který celý zahynul již na přístupové cestě k hoře.

Tímto ale výpravy neskončily a roku 1829 se o zdolání vrcholu zasloužila ruská vojenská expedice pod vedením náčelníka Kavkazské obranné linie G. A. Emmanuela. 10. 7. vrchol zdolal karačajevský průvodce výpravy Kabardinec Kilar Chaširov. O výstup se pokoušeli zástupci ostatních zemí a další z nich byla Anglie, která založila Alpinistický klub. Jeho členové se v roce 1868 pokusili o zdolání hory, které jim bohužel nevyšlo, a tak za šest let přijeli Elbrus pokořit znovu. Tentokrát 30. 7. 1874 měli úspěch a H. Walker, F. Gardiner, A. W. Moore, F. C. Grove a P. Knubel byli prvními horolezci, kteří vylezli na západní vrchol Elbrusu. Prvním člověkem, který pokořil oba vrcholy, byl A. V. Pastuchov, který rovněž sestavil první mapu Elbrusu.

6. ÚDOLÍ GEJZÍRŮ NA KAMČATCE

6.1 Poloostrov Kamčatka

Poloostrov Kamčatka (полуостров Камчатка), vzdálený jedenáct časových pásem od České republiky se nachází mezi Ochotským mořem a Tichým oceánem. Rozlohou větší než Česká republika, Slovenská republika a Polsko dohromady, je skvostem Dálného východu a přitahuje lidi z celého světa svými nádhernými gejzíry, ale nejsou to jen ony, Kamčatka je i zemí vulkánů, léčivých termálních pramenů, ledu, a bahenních sopek. Mezi zdejší přírodní divy můžeme zařadit i tři obrovské vodopády, jeden z nich je třípatrový nazývaný *Kaskádový (Каскадный)* a lze ho spatřit hned při vstupu do údolí. Další z vodopádů láká turisty na věčně teplou vodu, která nevychladne ani při té nejkrutější zimě.

Počasí je zde nestálé a v létě především deštivé, a proto se formou dešťů tvoří na povrchu Kamčatky obrovské množství vody a díky tomu nalezneme řeky i potoky doslova na každém kroku. Déšť vodu posílá dále do řek, nebo se voda vsakuje do půdy, další velké množství vody vytéká z ledovců, které celoročně pokrývají vrcholky řady vulkánů. Na území Kamčatky je více než 100 000 řek a největší z nich o délce 758 km nese jméno poloostrova a nemá zde žádnou konkurenci. Přítokem jí je řeka *Malá Nikolka*, která tvoří zimoviště pro mnoho druhů ptactva.

Dále se zde nachází jezera, největší je *Kirpičnoje (Кирпичное)*, které pokrývá plochu větší než celá Praha (522km²). Za zmínku stojí také horké prameny, kterých se zde nachází asi 150 skupin a horké jsou proto, že teplo dodává ještě nevychladnuté magma spolu s uvolňovanými plyny. „Proč se však voda dostává na povrch někdy jako pramen a jindy vystřikuje v podobě gejzíru? Voda se v hlubších částech ohřívá, tvoří se pára, která vytlačuje kapalinu nad sebou vzhůru. K tvorbě gejzíru je nutné, aby tlak par byl dostatečně silný na vyvržení vody do vzduchu. Aby k tomu došlo, je potřeba pokrýt výstup vody shora pokličkou a nechat jí pouze malý otvor, kudy může vycházet na povrch. V sopečné oblasti, jakou je Kamčatka, takovéto pokličky nejčastěji představují utuhlé lávové proudy, zatímco voda se hromadí v nižších vrstvách tvořených porézními tuftickými horninami, které se usadily z vulkanického popela a úlomků.“²⁶

Některý z gejzírů vystřikuje vodu bez ustání a u některého trvají prodlevy i hodinu.

²⁶ Svobodová, J: Málo známá Kamčatka. Praha: Academia, 2003, str. 57.

Kamčatka je posetá horkými prameny s věčně teplou vodou, ale těžká dostupnost brání lidem navštěvovat tato místa. Dobře dostupným horkým pramenem je *Viljučinský* (*Вилучинский*), který se nachází pod Vijlučinskou sopkou. Tyto prameny obsahují řadu minerálů.

6.2 Údolí gejzírů

Údolí gejzírů (*Долина гейзеров*), které se nachází 160 kilometrů severně od města Petropavlovsk, proslavila v roce 1941 hydrogeoložka Taťána Ivanovna Ustinovová, která podnikla výpravu se svým manželem na Kamčatku, aby zjistila, proč řeka Šumná nezamrzá ani při nejtužší zimě. Společně se vydali podél řeky a po několika hodinách spatřili gejzír, který pojmenovali *Pěrvinec* (*Первинец*). Na objevování dalších gejzírů již manželům nestačily síly, a proto na bádání navázali jejich následovníci. Při pohledu zpátky musíme přiznat, že kmotři si pojmenování jednotlivých pramenů vychutnávali a dávali jim jména například podle vzhledu, jako *Cukrový* (*Сахарный*), *Malachitový* (*Малахитовый*) nebo podle velikosti *Velký* (*Белукий*), *Malý* (*Малый*) a další jsou například *Píčka* (*Печка*), *Pánvička* (*Сковородка*), *Trojný* (*Тройной*) a těchto pojmenování je dlouhá řada.

V této oblasti se nachází největší nakupení gejzírů na poměrně malé ploše. V celém světě vůbec můžeme navštívit pouze tři taková obdobná místa, a to na Islandu, Novém Zélandu a v Yellowstonském národním parku na území amerických států Wyomingu, Montany a Idaho.

Největší množství gejzírů, zhruba okolo 200, se nachází převážně na levém toku řeky Gezernej (*Герезной*).

Od ostatních gejzírů světa, se odlišují tím, že vyvrhnou vodu i páru pod ostrým úhlem, nikoli kolmo.

Největší atrakcí Kamčatky je gejzír *Velikán* (*Белукий*), který však návštěvníky nechává na podívanou dlouho čekat. Proud vody tryskající do výšky 30 metrů je doprovázen oblaky páry až k 300 metrům a dokáže oslnit po dlouhém pěti až sedmihodinovém intervalu. Na tento zážitek se vyplatí si počkat.

Ve vrchní části údolí můžeme kromě gejzírů spatřit také množství horkých pramenů a bahenních sopek. V bahenních kotlích ustavičně bublá horké bahno a na pozorovatele může zapůsobit strašidelným dojmem, proto jeden takový div nese jméno *Brána do pekel*.

Toto místo patří od roku 1996 na seznam Světového přírodního dědictví UNESCO. Návštěvníci se mohou pohybovat pouze po vyznačených cestách a jedině za doprovodu průvodce.

Toto velkolepé místo 3. 6. 2007 bohužel postihla katastrofa velkého rozsahu. Obrovský sesuv půdy o objemu 5 milionů m³ zavalil dvě třetiny údolí. Příroda boj s katastrofou nevzdala a do léta 2008 se mnoho z gejzírů probralo opět k životu.

7. VĚŽE V REPUBLICE KOMI

7.1 Komijská republika

Republika Komi (Республика Коми) je jedna ze součástí autonomních republik Ruské federace, kterých je celkem dvacet jedna. Leží na severovýchodě evropské části Ruska a z východu ji ohraničuje pohoří Ural. Hlavním městem republiky je Syktyvkar (Сыктывкар), kde žije přibližně 230 tisíc obyvatel. Ruština a komijština jsou zde uznávány jako oficiální jazyky.

Lesy pokrývají 70% rozlohy a 8% tvoří bažiny, díky tomu se zde nejvíce těží dřevo, ale také uhlí a ropa. Všechny tyto suroviny se dále zpracovávají. Na území je více než 78 tisíc jezer. Zajímavostí je, že za takzvané Stalinovské éry zde bylo vybudováno mnoho gulagů, tedy pracovních táborů. Nyní je na severu hojně rozvinut chov skotu a sobů.

Na území této republiky je přes 95 přírodních památek a krás, a právě Sochy zvětrávání (Столбы выветривания) si zasloužily svojí jedinečností postup do sedmi divů Ruska. Mezi ty nejhlavnější památky patří například: Ruiny starověkého města (Развалины древнего города) na náhorní plošině Tore - Porre – Iz, skála Hrdila Schele (Богатырь-Щелье), Starobylá vesnice Yb (Старинное село Ыб) a mnoho dalších.

7.2 Sedm silných mužů

Unikátní dílo přírody známé nejen pod jménem *Sedm silných mužů*, ale také jako *Sochy zvětrávání* (Столбы выветривания), nebo *Mansijské sochy* (Мансийские столбы) se nacházejí na korcovité plošině Man – pupu – ňor (Мань – пупу - нёр) v Pečoro-Ilišské rezervaci (Печоро - Иличский заповедник) na Uralu v Komijské republice (Республика Коми). Toto místo je velmi těžko přístupné, a proto ten, kdo ho chce navštívit, musí být velmi dobrým trénovaným sportovcem, neboť se jedná o poměrně velkou vzdálenost, kterou je nutno ujít pěšky. Hory jsou velmi odlehlé od obydlených míst, ale pozorovateli se návštěva vyplatí a odnese si zážitek na celý život.

Geologický památník zahrnuje sedm soch, které sahají do výšky od 39 až 42 metrů, a věk těchto urostlých mužů se odhaduje na dlouhých 200 milionů let.

Bývalý žijící kmen Mancijsků vypráví legendu, že těchto sedm vysokých skal byli kdysi obrové, které si vzali na pomoc lidé kmene Samojedů při své výpravě proti svým nepřátelům a to Vogulům. Když se ovšem blížili k území Vogulů, šaman spatřil jejich posvátné Vogulské hory, upustil buben a obři, kteří měli pomoci v bitvě, zkameněli. Pro svou výšku a tvar jsou skály oříškem i pro nejlepší horolezce. Proto se tento skalní útvar pyšní jménem *Sedmi silných mužů*.

Před 200 miliony lety na tomto místě stály hory, které se skládaly z měkké horniny a tvrdé břidlice, ale postupem času a přírodními živly jako: vítr, slunce, teplo, sníh, déšť, chlad a vlhkost se postupně tato měkká hornina vymývala rychleji, a ta tvrdší zůstává dodnes, a tak na místo vysokých hor zde zůstalo těchto sedm obrovských kamenných masivů. Při pohledu na tento div přírody vysoký zhruba dvacetipatrová budova člověk cítí majestátnost, krásu a sílu této unikátní památky, kterou vytvořila sama příroda.

Šest Mansijských sloupů se tyčí na kraji útesu a sedmý stojí trochu opodál. V každém balvanu můžeme hledat všemožné tvary připomínající různé předměty a siluety lidí i zvířat. Například sedmý sloup mnohým lidem připomíná láhev, která je otočená vzhůru nohama, a šestý balvan je často přirovnáván k hlavě berana nebo koně.

8. ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo podrobně pojednat o sedmi divích Ruska, zaměřit se na historické památky, místo, kde se nachází, a seznámit s nimi zájemce o tyto přírodní úkazy a krásy těchto míst, která se nevyskytují nikde jinde na světě.

Na tato místa jezdí lidé nejen ze všech koutů světa jako turisté, ale také jsou vyhledávány vědeckovýzkumnými expedicemi.

Sama jsem měla možnost některé z těchto divů Ruska navštívit, a protože mě zaujala nádherná místa a velkolepé památky svojí nevšedností, rozhodla jsme se tuto kulturní a přírodní jedinečnost zúročit ve své bakalářské práci.

Popsala jsem každý div tak, jak jsem nejlépe dokázala, a využila jsem všech dostupných zdrojů a informací. Nejvíce času jsem věnovala knižním publikacím, dokumentárními filmům, článkům, časopisům a novinám především v ruském jazyce. Také jsem využila snadno dostupné aktuální internetové zdroje. Pomocnou ruku mi též podaly mé přítelkyně z Ruska, se kterými si dopisuji, a zaslaly mi některé informace z ruských zdrojů, které měly k dispozici.

Téma jsem kompozičně rozdělila do sedmi hlavních kapitol, které čtenáře seznamují se všemi popisovanými krásami Ruska. Snažila jsem se, aby každý, kdo si moji práci přečte, dostal chuť navštívit některou z těchto jmenovaných dominant Ruska.

Domnívám se, že jsem maximálně vyčerpala všechny dostupné možnosti a informace o výše uvedených zajímavostech a získala jsem tím určitý přehled o Ruské zemi. Pro usnadnění představy divů Ruské federace jsem přiložila k práci vybrané fotografie z jednotlivých míst.

Přála bych si, aby moje bakalářská práce byla přínosem nejen pro mě, ale i pro všechny, kteří si udělají čas na čtení o nejhezčích prioritách, kterými se mohou Rusové pyšnit.

9. РЕЗЮМЕ

Целью моей бакалаврской работы было подробно обсудить семь чудес России, сосредоточиться на исторических достопримечательностях, местах, где они расположены, а также познакомить их с теми, кто заинтересован в природных явлениях и красотах этих мест, которые не встретить в других местах мира.

В этих местах люди собираются, не только со всех уголков мира в качестве туристов, но и в качестве исследовательских экспедиций. Я сама имела возможность посетить некоторые из чудес России, а так, как меня интересовали замечательные места и впечатляющие достопримечательности своей необычностью, я решила эту культурную и природную уникальность использовать для своей бакалаврской работы.

Я описала каждое из чудес, как смогла по максимуму, и использовала все доступные источники и информации. Большую часть времени я уделила книжным изданиям, документальным фильмам, статьям, журналам и газетам, прежде всего на русском языке. Я также использовала легко доступные текущие источники Интернета. Помощь мне также предоставили мои подруги из России, с которыми я переписываюсь, они прислали мне некоторую информацию из российских источников, которые им были доступны.

Темы я композиционно разделила на семь основных разделов, которые ознакомят читателя со всеми описанными красотами России. Я пыталась сделать так, чтобы каждый, кто читает мою работу, приобрел желание посетить одну из названных доминант России.

Я считаю, что я абсолютно исчерпала все доступные возможности и информацию о вышеуказанных достопримечательностях и я приобрела некоторое представление о России. Для облегчения представления о чудесах Российской Федерации, я приложила к работе выбранные фотографии из каждого места.

Я хочу, чтобы моя бакалаврская работа была обогащением не только для меня, но и для всех тех, кто уделит достаток времени, чтобы прочитать о самых хороших приоритетах, которыми россияне могут гордиться.

10. BIBLOGRAFIE

Seznam použité literatury:

Bednarz, K.: Na východ od slunce – od Bajkalu na Aljašku. Praha 3, BB/art s.r.o., 2004.

Jánský, B.: Bajkal - perla Sibiře. Panorama Praha, 1989.

Jonáš, S.: 100 divů Ruska. Dobřejoyice: Rebo Production, 2008.

Kleslo, M.: Mapa masiv Elbrusu, centrální Kavkaz – průvodce a mapa. Havířov 2011.

Maceška, D.: Vzpomínky na Bajkal. EPS, s.r.o., Kunovice, 2013.

Mozorovová N. T. – Monachová N. D. : Volgograd. Moskva, Progress 1979.

Pasenjuk M. L.: Led a plamen. Praha, 1963.

Stanovská, E.: Bajkal – modrá perla Sibiře. Praha, Iron & Steel Group, 2012.

Svobodová, J.: Málo známá Kamčatka. Praha, Academia, 2003.

Readers, D.: Podivuhodný svět. Praha, Astron studio, spol. s.r.o.

Internetové zdroje:

<http://academic.ru/dic.nsf/bse/73027Василия>

<http://dromedar.topky.sk/gl/131422/1065648/Zahada-najvyssej-europskej-hory#infopanel>

<http://in.ihned.cz/c1-25520540-sedm-divu-sveta-podle-rusu-podivejte-se-jake-to-jsou>

<http://leccos.com/index.php/clanky/volgograd>

<http://m.rozhlas.cz/planetarium/priroda/zprava/mont-blanc-nebo-elbrus-aneb-kde-zacina-asie--1052127>

http://russights.ru/post_1273268719.html

<http://tripio.cz/evropa/rusko/jizni-rusko/volgograd/atrakce/pamatnik-matka-vlast-vola>

<http://tripio.cz/evropa/rusko/uralsky-region/atrakce/sedm-silnych-muzu>

http://www.czechpress.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6826:bajkal-rodici-se-ocean-sp-242278246&catid=1760:ocean-2010-jaro&Itemid=244

<http://www.dovolena-rusko.cz/destinace/jezero-bajkal>

<http://www.ingema.net/in2001/clanek.php?id=290>

<http://www.maximatour.cz/petergof>

<http://www.mundo.cz/rusko/moskva-chram-vasila-blazeneho>

<http://www.novinky.cz/cestovani/exotika/285787-nejhlubsi-jezero-sveta-v-bajkalu-ziji-obri-jeseteri-a-ze-dna-prysti-horke-prameny.html>

<http://www.novinky.cz/vase-zpravy/zahranici/rusko/1297-3890-petergof-ruske-versailles-nicili-nemci-i-rusove.html>

<http://www.poznavamesvet.cz/bajkal.html>

<http://www.quido.cz/priroda/bajkal.html>

<http://www.quido.cz/priroda/elbrus.html>

<http://www.rusko-info.cz/clanek/chram-vasilije-blazeneho-v-moskve>

<http://www.rusko-info.cz/clanek/petergof>

<http://www.sector10.ru/phpBB2/viewtopic.php?t=1012&postdays=0&postorder=asc&start=75&sid=3505f6b4c4a99c0d9783ce5257214ddf>

<http://www.vyukapreklady.cz/content/chram-vasila-blazeneho-v-moskve-na-rudem-namesti>

http://zpravy.idnes.cz/volgograd-stalingrad-matka-vlast-dq3-/zahranicni.aspx?c=A130706_090043_zahranicni_cen

http://zpravy.idnes.cz/volgograd-stalingrad-nacismus-druha-svetova-valka-fwy-/zahranicni.aspx?c=A130131_212853_zahranicni_aha

Seznam obrázků

Obrázek 1: Chrám Vasila Blaženého v Moskvě na Rudém náměstí

Obrázek 2: Chrám vzkříšení Ježíše Krista, kopie Chrámu Vasila Blaženého
v Petrohradě

Obrázek 3: Petrodvorec – Velký palác s Velkou kaskádou a Samson bojující se lvem

Obrázek 4: Zámek Monplaisir a zahrady Petrodvorce

Obrázek 5: Jezero Bajkal – mapa

Obrázek 6: Jezero Bajkal – ostrov Olchon

Obrázek 7: Mamajevova mohyla spolu se sochou Bít se do posledního dechu

Obrázek 8: Matka Vlast a město Volgograd

Obrázek 9: Matka Vlast na Mamajevově mohyle

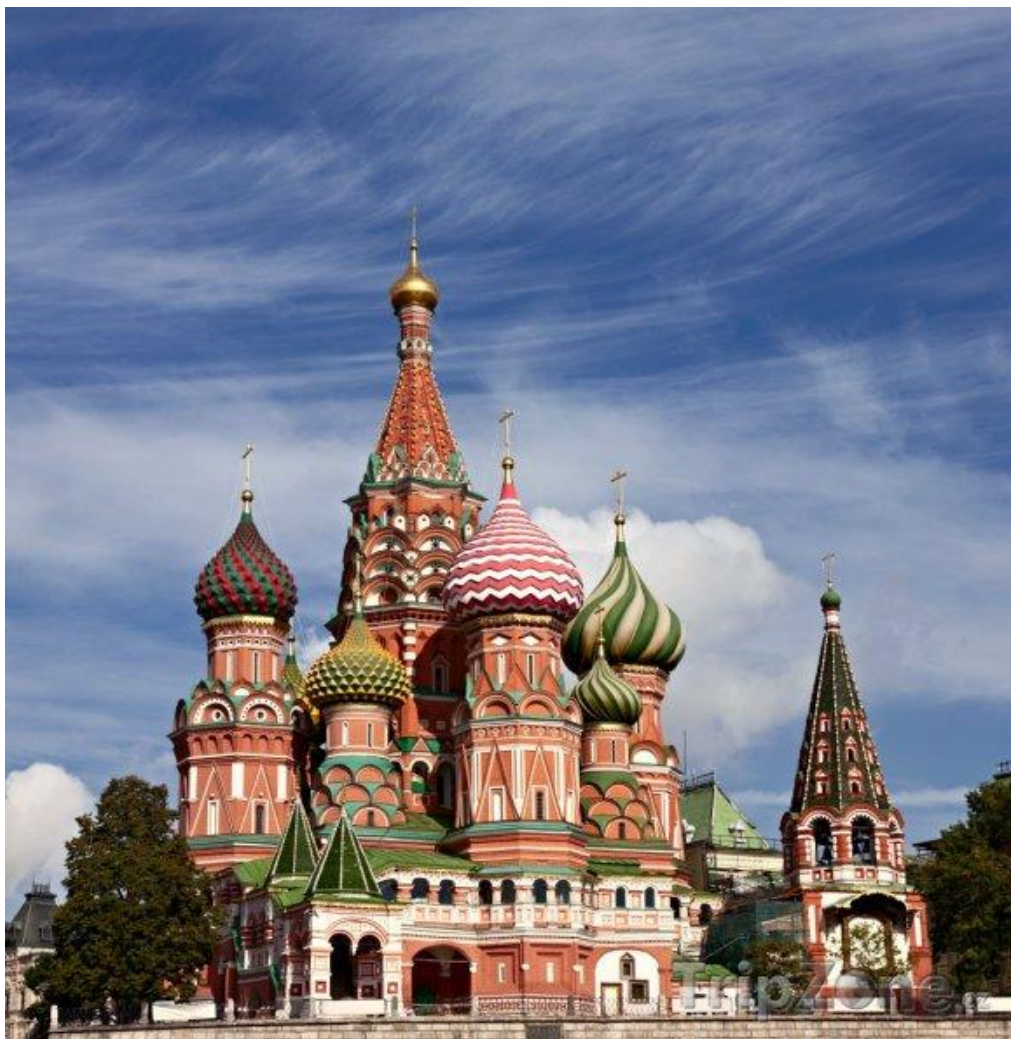
Obrázek 10: Hora Elbrus

Obrázek 11: Hora Elbrus

Obrázek 12: Údolí gejzírů – Kamčatka

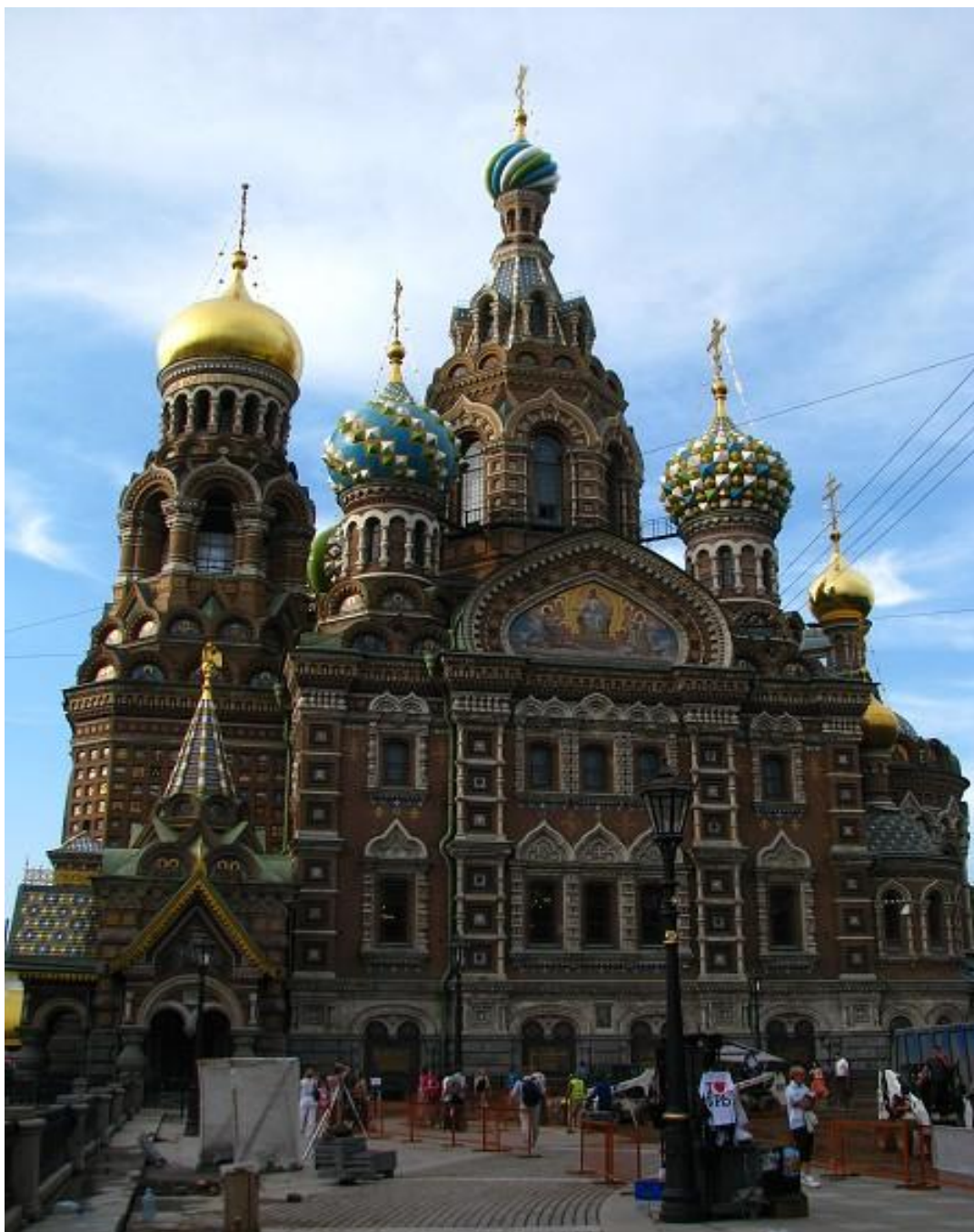
Obrázek 13: Sochy zvětrávání v republice Komi

Obrázek 14: Sedm silných mužů v Komijské republice

Obrázek 1: Chrám Vasila Blaženého v Moskvě na Rudém náměstí

Zdroj: <http://rusko.tripzone.cz/fotogalerie/moskva-chram-vasila-blazeneho-7721>

Obrázek 2: Chrám vzkříšení Ježíše Krista, kopie Chrámu Vasila Blaženého v Petrohradě

Zdroj: http://www.davidhacha.cz/fotky/Rusko/02_Petrohrad/Petrohrad_35.JPG

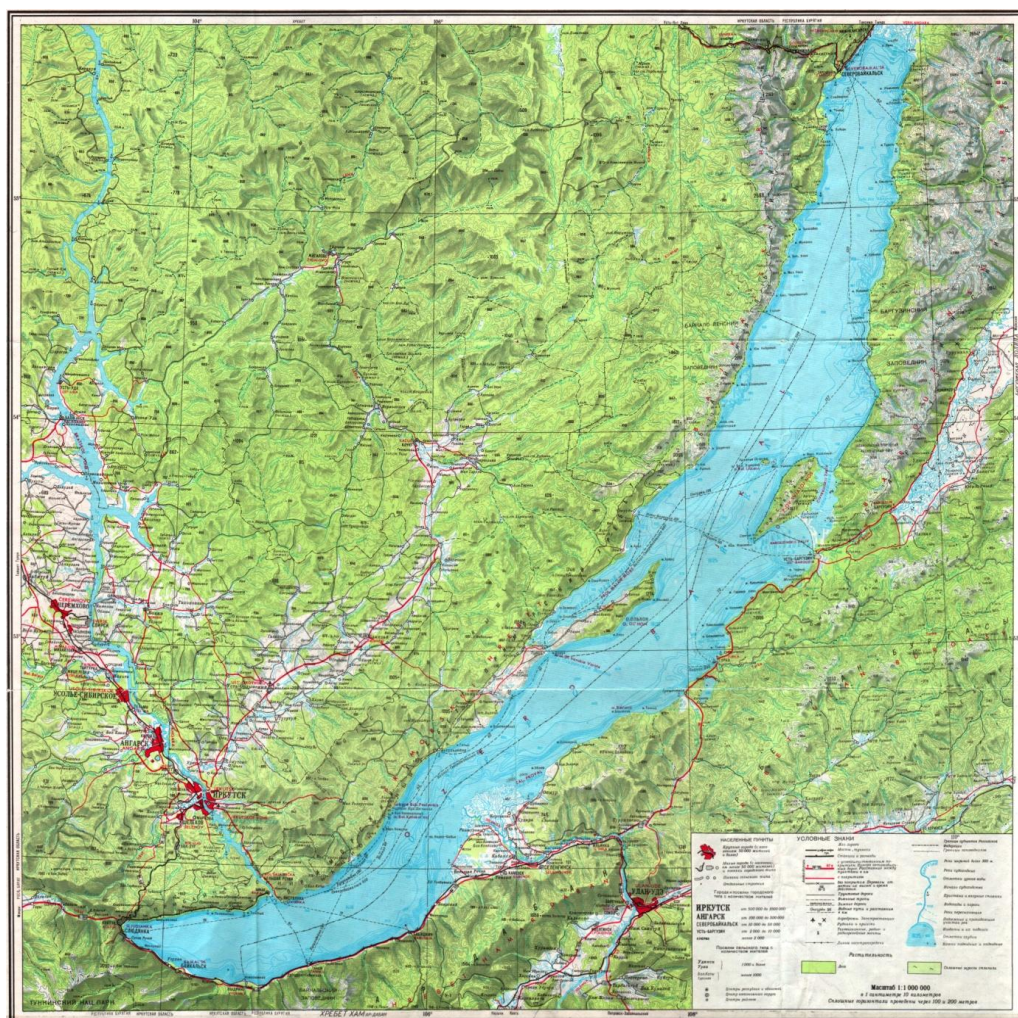
Obrázek 3: Petrodvorec – Velký palác s Velkou kaskádou a Samson bojující se lvem

Zdroj: <http://www.davidhacha.cz/Petrohrad.html>

Obrázek 4: Zámeček Monplaisir a zahrady Petrodvorce

Zdroj: <http://www.saint-petersburg.com/peterhof/monplaisir.asp>

Obrázek 5: Jezero Bajkal – mapa

Zdroj: <http://www.poznavamesvet.cz/images/obsah/Bajkal/velky/Bajkaltopomapa.jpg>

Obrázek 6: Jezero Bajkal – ostrov Olchon

Zdroj:<http://rusko.tripzone.cz/fotogalerie/jezero-bajkal-a-ostrov-ochon-7720>

Obrázek 7: Mamajevova mohyla spolu se sochou Bít se do posledního dechu

Zdroj:<http://www.liveinternet.ru/tags/7+%F7%F3%E4%E5%F1+%D0%EE%F1%F1%E8%E8/>

Obrázek 8: Matka Vlast a město Volgograd

Zdroj: <http://www.regiony24.cz/26-172471-ostrava-pripravila-akce-k-70--vyroci-stalingradske-bitvy>

Obrázek 9: Matka Vlast na Mamajevově mohyle

Zdroj:<http://nnm.me/blogs/samovar1/rodina-mat-pri-smerti/>

Obrázek 10: Hora Elbrus

Zdroj:<http://rebicek.webzdarma.cz/kav.htm>

Obrázek 11: Hora Elbrus

Zdroj:<http://cool.iprima.cz/clanky/kavkaz-poznejte-krasnou-tajemnou-kolebku-lidstva>

Obrázek 12: Údolí gejzírů – Kamčatka

Zdroj:<http://www.amusingplanet.com/2012/07/valley-of-geysers-in-kamchatka-russia.html>

Obrázek 13: Sochy zvětrávání v republice Komi

Zdroj: <http://leva-net.webnode.cz/products/a7-divu-ruska/>

Obrázek 14: Sedm silných mužů v Komijské republice

Zdroj: <http://tripio.cz/evropa/rusko/atrakce/sedm-silnych-muzu?rating-id=2110&rating-newRating=2&do=rating-rate>